

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVI підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

22 лютого 2024

Київ 2024

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2024. 406 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 22.04.2024)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Члени редколегії Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор;
Толпежников Р.О., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 22 лютого 2024 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Рисунок 1. – **Послідовна процедура зовнішньоекономічної діяльності** [3]

Таким чином, на нашу думку, для розробки управлінських рішень щодо механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємства особливо важливим є розмежування експортної, імпорتنної діяльності, а також ризик та шляхів подолання цих ризиків та загроз.

Література

1. Карпенко М. О., Захарченко О. В. Удосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppci/2010_26/Zacharchenko.pdf (дата звернення 13.10.2023)
2. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 386 с.
3. Левківський В.М. Теоретичні засади формування та розвитку міжнародної економічної інтеграції: Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1: Економіка. 2012. Вип. 2. С. 120–124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2012_2_20. (дата звернення 13.10.2023)

Кислова Людмила,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та фінансів
Маріупольський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні умови вимагають від підприємств визначення чіткої мети та стратегії розвитку, які сприятимуть підвищенню прибутковості та ефективності діяльності суб'єктів

господарювання. Відсутність якісної системи стратегічного аналізу призводить до затримки у досягненні необхідних стратегічних завдань та прийнятті невірних управлінських рішень. Стратегія підприємства передбачає комплекс заходів, що покликані забезпечити досягнення мети підприємства в галузі збуту продукції чи послуг. Визначення стратегії пов'язане з вибором найбільш доцільної, з точки зору підприємства, сукупності маркетингових заходів для досягнення конкретних бізнес-цілей, таких як збільшення обсягів продажу, підвищення рівня прибутковості, збільшення ринкової частки тощо. Розробка стратегії вимагає передбачення майбутнього напрямку розвитку підприємства, що дає змогу менеджерам приймати стратегічні рішення щодо напрямків розвитку, концентрації та розподілу внутрішніх ресурсів компанії (рис. 1).

Визначення маркетингової стратегії передбачає аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, вивчення потреб та вимог споживачів, аналіз конкурентів, визначення унікальності товару або послуги підприємства, а також оцінку ресурсів підприємства [2, с.34].

Тому, при виборі стратегії розвитку підприємства необхідний аналіз та оцінка альтернативних варіантів у комплексному їх поєднанні. Оцінка полягає у виборі стратегії, яка забезпечить максимальну ефективність діяльності компанії в майбутньому для досягнення її основних цілей. Таким чином, загальна стратегія наповнюється конкретним змістом; стратегічне рішення базуватиметься на чіткій концепції розвитку бізнесу, а формулювання мають бути однозначними та зрозумілими. Важливість вибору визначається тим, що обрана стратегія на тривалий час обмежує свободу дій керівництва і робить глибокий вплив на всі рішення, які ним приймаються. Необхідно враховувати різні фактори: ризик, досвід минулих стратегій, вплив акціонерів, фактор часу тощо [2, с.116].

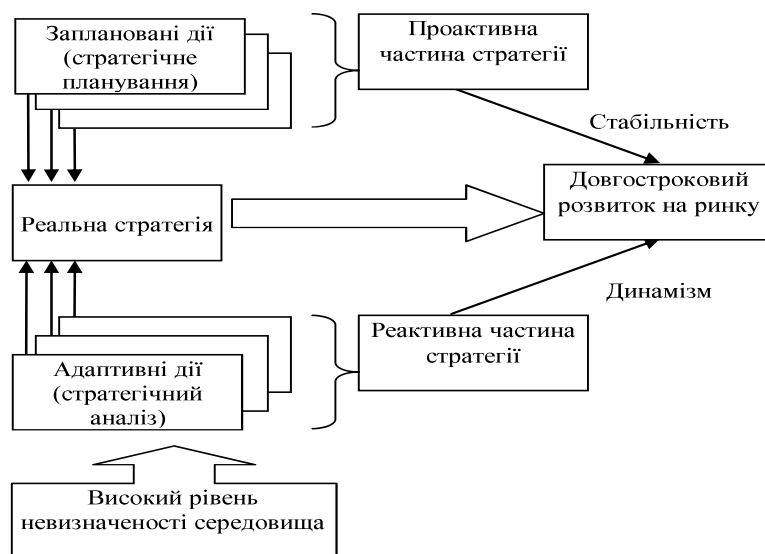

Рис. 1 - Склад реальної стратегії підприємства, як змістовного базису аналітичного обґрунтування управлінських рішень [1; 5].

Поняття стратегічного аналізу трактується науковцями досить неоднозначно, але поряд з неоднозначністю тлумачення терміну «стратегічний аналіз» навіть проблеми економічних досліджень продовжують лежати у сфері незалежності від стадії їх впровадження в процес управління. Деякі науковці взагалі замінюють поняття стратегічного аналізу категорією стратегічного обліку або стратегічного планування. Інші вважають це або попереднім, або наступним кроком у стратегічному управлінні. Третій – це проміжний етап між формуванням місії та цілей організації та етапом вибору стратегії з кількох стратегічних альтернатив [4, с.77].

Зважаючи на це, стратегічний аналіз – системний процес вивчення та виявлення тенденцій, параметрів довгострокового розвитку організацій, заснований на реалізації комплексного процесу взаємопов'язаних процедур дослідження та аналізу для виявлення прихованих резервів або вузьких місць, використання чи усунення яких у майбутньому сприятиме підвищенню ефективності використання стратегічного потенціалу компанії в умовах невизначеності зовнішнього середовища.

Завдання стратегічного аналізу виходять із його основної мети (визначення стану об'єкта дослідження за допомогою виконання набору аналітичних процедур дослідження та надання необхідних знань менеджменту для прийняття рішень, розробки стратегій розвитку в невизначеному середовищі та здійснення системи заходів для постійного покращення цієї ситуації): оцінка стану досліджуваного об'єкта за сукупністю показників і критеріїв; визначення тенденцій і параметрів зміни зовнішнього середовища; виявлення слабких сигналів із зовнішнього середовища щодо нових можливостей або стратегічних загроз розвитку; надання управлінської інформації, щоб мати можливість швидко реагувати на нові тенденції; визначення ключових параметрів стратегічного успіху компанії в конкурентній боротьбі; підвищення стратегічного потенціалу суб'єкта господарювання шляхом використання сприятливої кон'юнктури ринку; уточнення довгострокових цілей компанії відповідно до змін зовнішнього середовища і створення умов для їх своєчасної реалізації; узагальнення та систематизація знань для оволодіння навичками стратегічного аналізу в різних сферах діяльності для забезпечення ефективного управління [3, с.95].

Предметом наукового дослідження в галузі стратегічного аналізу є теоретико-методологічний інструментарій та аналітичні технології дослідження стану, джерел, механізмів і напрямів перспективного розвитку суб'єктів господарювання (їх структурних одиниць) в умовах нестабільного та мінливого ринкового середовища, які спрямовані на забезпечення гнучкого узгодження між внутрішньою організацією ресурсів і навичок та їх зовнішнім середовищем (контекстом) [1, с.200].

Таким чином, напрям розвитку аналізу стратегічної перспективи дає можливість визначити причини неефективної стратегічної поведінки підприємства на ринку з урахуванням неекономічних факторів та розробити програми оздоровлення підприємства, розробити альтернативні варіанти розвитку подій і досягнення нових цілей, які на кінцевих етапах забезпечать компаніям стабільність і додаткові можливості розвитку на майбутнє.

Література

1. Стратегічне управління : навчальний посібник / В.Л. Дикань та ін. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 272 с.
2. Головчук Ю.О., Пчелянська Г.О. Особливості формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі парадигми інноваційного розвитку. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 66-70.
3. Стратегічне управління підприємствами реального сектору економіки : механізми, методи, моделі : монографія / В.М. Андрієнко та ін. Донецьк : ДонНУ, 2012. 155 с.
4. Стратегічний менеджмент : навчальний посібник / за заг. ред. Бутка М.П. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 376 с.
5. Тарасюк Г.М. Управління змінами в системі стратегічного управління підприємством. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. Житомир: ЖДТУ, 2016. №2(52). С. 287–291.

Коверза Вікторія,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Технологічний прогрес призвів до нових можливостей для банківських установ і до зростання конкуренції між ними. Фінансові кризи сприяли даному процесу через свою короткочасність. Банки енергійно і творчо відповіли на ці зміни, почавши проникнення в нові сфери діяльності. Наша країна відкриваючи свій фінансовий ринок для іноземного капіталу, дозволила відкривати філії іноземних інституцій в Україні. Таким чином, ринок фінансових послуг України є частиною світового фінансового ринку, тому майбутній розвиток нашої країни буде підпорядкований тенденціям європейського та світового фінансових ринків.